
**ОЦЕНКА НА СОЦИАЛНОТО
ВЪЗДЕЙСТВИЕ ОТ ДЕЙНОСТТА НА
ТП ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО
„КАРЛОВО”**

София, декември 2015 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ.....	3
РЕЧНИК НА НЯКОИ ПОНЯТИЯ, КОИТО СЕ ИЗПОЛЗВАТ В ДОКЛАДА.....	4
1 ВЪВЕДЕНИЕ.....	5
1.1 НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОУЧВАНЕТО, ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ.....	5
1.2 ИЗПОЛЗВАН ПОДХОД И МЕТОДОЛОГИЯ.....	7
2 РЕЗУЛТАТИ.....	9
2.1 ОБЩА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РЕГИОНА.....	9
2.2 МЯСТО НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО В МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ.....	10
2.3 ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДГС И УПРАВЛЕНИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА.....	11
2.4 ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ.....	13
2.5 ОБХВАТ НА ДЕЙНОСТИТЕ И СФЕРИ НА СОЦИАЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ.....	20
2.5.1 Достъп до гората и горските ресурси.....	20
2.5.2 Зачитане на другите форми на собственост и подкрепа за недържавните горовладелци.....	20
2.5.3 Добив на дървесина. Осигуряване на нуждите на местното население с дърва за огрев	21
2.5.4 Възпроизводство на горите.....	22
2.5.5 Достъп и ползване на недървесни горски ресурси.....	23
2.5.6 Лов и опазване на дивеча.....	24
2.5.7 Опазване на горите.....	25
2.5.8 Превенция и борба с горските пожари.....	26
2.5.9 Развитие на специфични форми на туризъм, свързани с гората и дейността на ДГС	26
2.5.10 Поддържане на разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях.....	27

2.5.11	Опазване на водите	28
2.5.12	Осигуряване на поминък	29
2.5.13	Възлагане на дейности в горите. взаимодействие с дърводобивните фирми.	31
2.6	ПРИНОС НА ДГС КЪМ МЕСТНОТО СОЦИАЛНО И ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ 33	
2.7	КОМУНИКАЦИЯ МЕЖДУ ДГС И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ. ДОСТЪП ДО ИНФОРМАЦИЯ.	34
2.8	МЕХАНИЗМИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ЕФЕКТИ	35
3	АКТУАЛИЗАЦИЯ НА СОЦИАЛНАТА ОЦЕНКА.....	42
3.1	Актуализиране на списъка на заинтересованите/ засегнатите страни	42
3.2	Актуализация на социалната оценка	42

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ВиК	Водоснабдяване и канализация
ГВКС	Гори с висока консервационна стойност
ГФ	Горски фонд
ДГС	Държавно горско стопанство
ДЛС	Държавно ловно стопанство
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗГ	Закон за горите
ИАГ	Изпълнителна агенция по горите
ЛРД	Ловнорибарско дружество
МВР	Министерство на вътрешните работи
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
НПО	Неправителствена организация
НСИ	Национален статистически институт
ОПР	Общински план за развитие
ОСВ	Оценка за социалното въздействие
РДГ	Регионална дирекция по горите
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
ТП	Териториално поделение
ЮЦДП	Южноцентрално държавно предприятие
г.	година
кв. км.	квадратни километра
м	метра
м.	месец
м³	кубически метра
н. в.	надморска височина
тел.	телефон
ха	хектара
FSC	Forest Stewardship Council (Съвет за стопанисване на горите)
WWF	World Wildlife Fund (Световен фонд за дивата природа)

РЕЧНИК НА НЯКОИ ПОНЯТИЯ, КОИТО СЕ ИЗПОЛЗВАТ В ДОКЛАДА

Заинтересована страна	Всяко лице или група лица, които проявяват интерес, или за които се знае, че имат интерес от дейността на ТП ДГС „Карлово“ или към управляваната от него територия. Интересът им може да бъде повлиян положително или отрицателно.
Засегнатата страна	Всяко лице или група лица, които са повлияни или потенциално биха били повлияни от дейността на ТП ДГС „Карлово“ (напр. местни общности, работници, собственици на съседни имоти, местни предприемачи, организации оторизирани да представляват засегнатите страни и др.).
Дълбочинно интервю	Метод за събиране на информация, при който даден проблем се изследва обстойно, в дълбочина. Търсят се мнение, отношение, оценки. Провежда се с един човек, т. нар. респондент.
Групова дискусия	Метод за събиране на информация, при който се разговаря с няколко респондента едновременно. Търси се мнение, отношение, оценки. Дава повече информация от интервюто, тъй като могат да бъдат изразени различни гледни точки по даден проблем.
Анализ на вторична информация	Метод за събиране на информация, при който се прави преглед на вече налични източници. Такива могат да бъдат доклади, документи, анализи и др.

1 ВЪВЕДЕНИЕ

1.1 НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОУЧВАНЕТО, ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ

В началото на 2015 г. ТП Държавно горско стопанство (ТП ДГС) „Карлово“ започна процес по привеждане на управлението на горите и земите от горския фонд (ГФ) в съответствие с международно признатите *Принципи и критерии на Съвета за стопанисване на горите (FSC)*. Като част от процеса бе изготвено проучване на Горите с висока консервационна стойност (ГВКС) на територията, въведени или в процес на въвеждане в управлението са редица процедури и практики допълващи изискванията на националното законодателство и подкрепящи стремежа за постигане на екологично уместно, социално полезно и икономически жизнеспособното управление на горите.

10-те принципа за сертификация по системата на FSC®:

Прилагане на законодателството - спазва се националното законодателство, както и международните договори, конвенции и споразумения, които страната е подписала.

Права на работниците и условия на труд – поддържа се и/ или се подобрява социалното и икономическото благосъстояние на работниците.

Права на коренното население (неприложим за България).

Обществени отношения – осигуряване на принос за поддържането и насърчаването на социалното и икономическо благополучие на местните общности.

Ползи от гората - горскостопанските дейности осигуряват ефективното използване на целия спектър от продукти и услуги от горите, с което се поддържа и подобрява дългосрочната икономическа стабилност и широк кръг от екологични и социални ползи.

Екологични стойности и въздействия – осигурено е поддържане, опазване и/или възстановяване на екосистемните услуги и екологичните стойности и не се допускат отрицателните екологични въздействия.

Управленско планиране – налице са и се прилагат Планиращи документи, служещи за насочване работата на персонала, информиране на засегнатите и заинтересованите страни и обосноваване на управленските решения.

Мониторинг и оценка - извършва се мониторинг на напредъка за постигане на целите на управление, въздействията от горскостопанските дейности и състоянието на гората.

Високи конзервационни стойности – поддържат се и/или се подобряват високите конзервационни стойности в горите.

Осъществяване на горскостопанските дейности – дейностите в обхвата на сертификация, са планирани и изпълнени в съгласие с икономическите, екологичните и социални политики на Организацията и в съответствие с Принципите и Критериите на FSC®.

Социалният аспект е широко застъпен в изискванията на FSC и е едно от предизвикателствата в ежедневната работа на служителите на ДГС „Карлово“. Тези предизвикателства са продиктувани от важността на горите за цялото общество и преплитането на различни интереси изискващи активното въвличане и участие на различните заинтересовани страни в устойчиво управление на горските ресурси. В този смисъл изготвянето на оценка за социалното въздействие (ОСВ) от дейността на ДГС се определя като ключов момент за постигане на съответствие с международните принципи и критерии за отговорно стопанисване на горите, поради което бе иницирирано изготвянето на настоящия документ. Цялостният процес по подготовка на ДГС за сертификация се подпомага от международната неправителствена организация WWF – България.

Целта на оценката е да идентифицира и обобщи въздействията, които дейността на ДГС „Карлово“ оказва пряко или непряко върху местната общност, както и върху по-глобални въпроси, влияещи на социума, като екологичния баланс и здравето на горската екосистема. Конкретни задачи на оценката са:

- Да се идентифицират групите от обществото, които са пряко повлияни от дейността на ДГС, както и другите заинтересовани страни.
- Да се проведат срещи с идентифицираните заинтересовани/ засегнати от дейността страни.
- Да се установят основните ефекти/влияние от дейността на ДГС върху всяка от тези групи.

- Да се оцени достъпът до информация и възможностите за пряка комуникация с местното население и въвличане на местните хора в процесите по планиране на горскостопанските дейности.
- Да се посочат мерки за предотвратяване на негативните ефекти от дейността на ДГС, които са били идентифицирани;
- Да се предложи механизъм за редовен контакт със заинтересованите/ засегнатите групи с цел да се наблюдава ефективността на посочените мерки.

1.2 ИЗПОЛЗВАН ПОДХОД И МЕТОДОЛОГИЯ

За изпълнение на така формулираните цели и задачи бяха използвани методология и подход, базирани на:

- Преглед и анализ на налична информация и документи.
- Контакти и консултативни срещи със служители на ДГС „Карлово“.
- Посещение на място, дълбочинни интервюта и групови дискусии с представители на местните заинтересовани страни.

Основните сфери на интерес на ОСВ са дефинирани съгласно *Принципи и критерии за управление на горите на FSC*. Това наложи при провеждане на ОСВ да се използват основно качествени методи за събиране на информация:

- консултативни срещи;
- дълбочинни интервюта (чрез срещи и по телефона);
- групови дискусии;
- наблюдение.

Целевите групи са дефинирани съобразно целите и задачите на ОСВ. Определянето им включва два етапа – а) предварителен етап на базата на експертна оценка и б) прецизиране на групите след проведените разговори с ръководството на ДГС. Като цяло са включени следните основни целеви групи:

- ръководството и работещите в ДГС „Карлово“;
- представители на държавни институции имащи законови правомощия по осъществяването на контрол на ДГС и територията управлявана от ДГС;

- представители на общинската администрация на общината, на чиято територия е разположено ДГС;
- представители на местното население и горовладелци;
- представители на местния бизнес, свързан с използването на горските ресурси;
- представители на местни организации и асоциации.

Реализацията на ОСВ се проведе в периода 9-11.2015 г. и включи:

- Преглед и вторичен анализ на предоставената документация– направен бе преглед на действащия Горскостопански план на ДГС „Карлово“, Доклад „Гори с висока конзервационна стойност на територията на ТП ДГС „Карлово“, Общински план за развитие на община Карлово за периода 2014-2020 г., Стандарта на FSC включващ международните принципи и критерии за стопанисване на горите, както и проекта на Национален стандарт за България, интернет страници със съдържание релевантно на целите и задачите на заданието и др.
- Комуникация с ръководството на ДГС „Карлово“– контактът бе осъществен по телефон и ел. поща с цел получаване на информация необходима за ОСВ, а в последствие бяха проведени и срещи със служители на ДГС.
- Провеждане на срещи и интервюта със засегнати/ заинтересовани страни.
- Изготвяне на доклад от ОСВ - Събраната информация бе обобщена и анализирана с оглед експертно установяване на всички дейности в техния пълен обем и интензивности тяхното позитивно и/или негативно въздействие и направата на оценка до колко ДГС подпомага/ ограничава пряката комуникация с местното население и въвличане на местните хора в процесите по планиране на горскостопанските дейности. На тази основа са формулирани мерки за предотвратяване на негативните ефекти от дейността на ДГС и е предложен механизъм за редовен контакт със заинтересованите/ засегнатите групи.

2 РЕЗУЛТАТИ

2.1 ОБЩА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РЕГИОНА

ТП ДГС „Карлово“ е разположено на територията на две общини - Карлово, която е една от 20-те най-големи общини в България и Сопот, която пък е една от най-малките и по територия, и по население (до 2003 г. двете общини с обединени). В границите на стопанството са включени градовете Карлово, Калофер, Баня и Сопот, както и още 17 села. По големина се откроява общинският център Карлово с 23 075 души население. Населението на Община Карлово към 01.02.2011 г. е 52 307 души, а това на Община Сопот 9 827 души като статистическите данни и за двете общини показват намаление на броя на населението за период от 15 години (с изключение на с. Анево). Налице е продължаващ процес на демографско застаряване, който се изразява в намаляване на абсолютния брой и относителния дял на населението под 15 години и увеличаване на дела на населението на 65 и повече години.

За Община Карлово икономически активното население при последното преброяване е 21 524 лица, като това представлява 39,8 % от общото население. Равнището на безработицата към 2013 г. е 17.8 %. Същите показатели за община Сопот са както следва: икономически активното население - 8570 души, равнище на безработица - около 9 %.

Съгласно критериите определени от Закона за регионалното развитие, където са регламентирани видовете райони за целенасочено въздействие Община Сопот, заедно с Община Карлово са определени за Район в индустриален упадък. Като цяло покупателната способност и жизнения стандарт на населението в двете общини са по-ниски от средните за страната.

Водещо значение за местната икономика има машиностроенето, хранително-вкусовата промишленост и производството на парфюмерийно-козметични изделия. Благоприятните почвено-климатични условия и производствените традиции допринасят за развитието на земеделието. Двете общини разполагат със значителен рекреационен потенциал, който до голяма степен още не е реализиран.

Към 2011 г. в Община Карлово има регистрирани 1648 предприятия, преобладават малките и само 3 от тях са с персонал над 250 души. В Община Сопот има регистрирани 1740 фирми, от които действащи са едва 509. И тук по-голямата част са микро и малки фирми, а структуроопределящо значение има “ВМЗ” ЕАД, специализирано в производството на военна и

гражданска продукция (сред които: машини за хранително-вкусовата промишленост, авиационна и селскостопанска техника, нестандартни машини и съоръжения, големи номенклатури газови уреди и съдове за втечен газ, инструментална екипировка, абразивни и диамантени инструменти и др.).

2.2 МЯСТО НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО В МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ

Община Карлово

В общинския план за развитие (ОПР) на община Карлово за периода 2014-2020 г. е акцентирано върху важността на горите и горскостопанската дейност за развитието на общината. В ОПР е посочено че основната част от територията е заета от горски масиви като горските територии обхващат 51 194.4 ха. Според Плана, в общината е налице добра организация по управлението на горския фонд (общо две ДГС упражняват контрол и охрана) като структурата създава добри условия за „дърводобив и залесяване“.

ОПР сочи, че на територията на общината съществува диспропорция между дърводобива и дървопреработващата промишленост, като очакванията са за създаване на допълнителни ефективни частни дървопреработвателни предприятия ориентирани към местния и външен пазари, с което добавената стойност оставаща „на място“ да се увеличи. Годишният обем на дърводобива в стойностно изражение се изчислява на около 4-5 млн. лв.

Важна роля за постигане на устойчив икономически растеж в Община Карлово се отделя на създаването на клъстери в областта на туризма, селското стопанство, горскостопанство, добивната и преработвателната индустрии. В Стратегическа цел Ют ОПР, Мярка 2.1. *Развитие на модерно селско и горско стопанство* е заложено насърчаване развитието на модерно селско и горско стопанство. С това се цели повишаване на ефективността им, внедряване на нови технологии, без да се нарушава, уврежда или унищожава природната среда. Очакваният резултат е *„стимулиране нарастването на производството и качеството му, ръст на печалбите, повишаване на заетостта и нивото на доходите и разширяване на пазарите за реализация“*.

Като една от основните препоръки е посочено *„въвеждане на системи за сертифициране на горски продукти“*, което от една страна, ще гарантира тяхното качество, а от друга – ще създаде условия за тяхното възпроизводство по щадящ природата начин.

Като друга важна насока е залегнало *„стимулиране на производството и преработката на специфичните за района лечебни растения, етерично - маслени култури и култивиране на гъби“*

Мотивите за това са, че на територията на Стара планина и Средна гора са едни от най-богатите находища на недървесни природни продукти – билки, гъби, плодове и др. Тази продукция все още се изнася от България на много ниски цени във вид на суровина и добавя стойността си далеч зад границите на страната. Проекти за оползотворяването и реализирането на тази продукция биха създали много целогодишни работни места на място.

Община Сопот

В ОПР на Община Сопот за периода 2014-2020 г. е посочено, че горските насаждения нямат голямо стопанско значение за общината, въпреки че заемат повече от 27 % от територията. Изтъква се ролята на залесяването, което се е утвърдило като едно от основните горскостопански мероприятия за подобряване продуктивността и устойчивостта на горите, ограничаване на ерозионните процеси и за съхраняване на най-ценните горски генетични ресурси. ОПР сочи, че системата от горски територии следва да бъде запазена и доразвита, отчитайки особеностите на горския фонд и ролята, която той играе за опазването на биологичното разнообразие, дърводобива и дървопреработването като възможна икономическа дейност. При все това, в Плана не са включени конкретни мерки свързани с горите, а индиректно отношение може да се търси в мерките свързани с опазване на биоразнообразието и целесъобразното управление и ползване на водните ресурси и опазване на чистотата им.

2.3 ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДГС И УПРАВЛЕНИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА

Общата площ на горските територии, попадащи в обхвата на ТП ДГС „Карлово“ е 26 279,9 ха, от които 24 864.2 ха -държавни горски територии. Носи името си от най-големия административен център на Стремската долина - гр. Карлово, където се намира и седалището му. Държавно горско стопанство “Карлово” се намира в Централна България. Територията на стопанството е разположена в следните географски координати: от 42° 69' 82" до 42° 47' 45" северна ширина и от 24° 69' 95" до 25° 01' 57" източна дължина. Тя заема южните склонове на Средна Стара планина, североизточната част на Същинска Средна гора и западната част на Сърнена гора, като районът му обхваща горната и средна част на водосборите на р. Стряма, горната част на водосбора на р. Тунджа, както и Бяла река, Свеженска река и Домлянска река, които са част от водосбора на р. Стряма.

Разликата в надморските височини в различните части на стопанството е значителна. Вертикалният профил на разглеждания район започва от 269 м н.в. (подотдел 742 “с” на р. Стряма) и достига 1546 м н.в. (подотдел 73 “а” при местността “Шилигарка”).

На изток граничи с ТП ДЛС “Мазалат” на югоизток - с ТП ДЛС “Тракия”, на юг – с ТП ДГС “Хисар”, на запад и северозапад - с ТП ДГС “Клисура” а на север с Национален парк “Централен Балкан”.

Релефът на стопанството е хълмисто-планински до планински, изменящ се в посока югоизток в хълмисто-равнинен до равнинен.

В хидроложко отношение районът се характеризира с непостоянен дебит на водните течения на реките и доловете, като дебитът им се колебае значително през различните сезони. Минимални водни количества са наблюдавани през месеците август и септември, а максимални – през март и април, когато се топят снеговете.

ДГС „Карлово” попада в Тракийската лесорастителна област, подобласт Горна Тракия, в Долния равнинно-хълмист и хълмисто предпланински пояс на дъбовите гори и средния планински пояс на горите от бук и иглолистни. Основните дървесни видове са: зимен дъб, бук, благун, келяв габър, черен бор, бял бор, топола и др. Залесена площ представлява 24 498 ха (в т.ч. държавни и недържавеннигорски територии), а лесистостта на територията като цяло е 43.2 %. Общият запас на горите се оценява на 3 034 485 м³(без клони) присреден запас на хектар – 131 м³/ха, и средната възраст - 51 г.

Основната част от горите на територията на ТП ДГС „Карлово” са включени в различните категории ГВКС. В някои случаи един и същи подотдел попада в повече от една консервационна стойност. Това прави гората в този подотдел особено значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности.

От управленска гледна точка, ДГС „Карлово“ е териториално поделение на Южноцентралното държавно предприятие, чието централно управление е ситуирано в гр. Смолян. Съгласно Закона за горите (ЗГ), основният предмет на дейност на ДГС включва:

- изпълнение на горскостопанския план в т.ч. добив на дървесина, възпроизводство на горите и др.;
- изпълнение на поддържащи и/или възстановителни дейности в горските територии, предвидени в плановете за управление на защитени територии;
- организиране и провеждане на мероприятия по защита на горските територии;
- организиране и провеждане на противоерозионни мероприятия;
- поддържане разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях;

- организиране и възлагане на проектирането и строителството в горите и земите в горските територии;
- създаване на нови гори върху земеделски територии;
- опазване на горските територии;
- превенция и мероприятия за защита на горските територии от пожари;
- отглеждане на млади насаждения и култури без материален добив и кастрене;
- маркиране на насаждения и дървета за сеч;
- добив на дървесина, повредена от абиотични и биотични фактори и въздействия
- предоставяне и извършване на обществени услуги.

Макар и поделение на ЮЦДП, ДГС „Карлово“ може да сключва от свое име, за своя сметка и на своя отговорност търговски и други договори в рамките на предоставените им правомощия; води свое собствено счетоводство; разполага със свои банкови сметки и печат; води от свое име и за своя сметка съдебни и арбитражни дела; разчита се самостоятелно с общинските бюджети във връзка със заплащане на местни данъци и такси. ДГС е работодател по смисъла на Кодекса на труда.

Приходите на ДГС се формират основно от продажба на дървесина, горски репродуктивни материали и недървесни горски продукти, платената цена за извършване на паша в горските територии; предоставяне на услуги; продажба и отдаване под наем на недвижими имоти и движими вещи и др.

Територията на ДГС „Карлово“ е разделена на 4 Горско технически участъка - Каравелово, Карлово, Калофер и Домлян.

2.4 ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

При проучването бяха идентифицирани следните заинтересовани страни/ групи:

Заинтересована група	Представители	Взаимовръзки на представителите на заинтересованата група с ДГС	Степен на социално въздействие на дейностите на ДГС произтичащи от взаимовръзката със заинтересованата страна (високо-средно-ниско)	Сфери с най-голямо социално въздействие от дейността на ДГС произтичащи от взаимовръзката със заинтересованата страна
Държавни институции	Изпълнителна агенция по горите Регионална дирекция по горите - Пловдив	Законови правомощия по осъществяването на контрол върху ДГС и територията управлявана от ДГС	ниско	ИАГ чрез структурите ѝ определя държавната политика по управлението на горите в т.ч. социалната и ориентираност; контролира спазването на Закона за горите; контролира разработването и изпълнението на горскостопанските планове; осигуряване на охрана на горските територии.
	Регионална инспекция по околната среда и водите – Пловдив	Законови правомощия по осъществяването на контрол върху ДГС и територията управлявана от ДГС във връзка с изпълнението на	средно	опазване на биологичното разнообразие; опазване на водите;

		екологичното законодателство.		
	Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“	Управление на водите в Източнобеломорски район в т.ч. в териториите от горския фонд; изпълнение на разпоредбите на Закона за водите	ниско до средно	контрол на състоянието и проводимостта на речните легла в т.ч. превенция от наводнения; контрол на количеството и качеството на водите;
	Дирекция „Инспекция по труда“ - Пловдив	Спазване на трудовото законодателство	средно	спазване на правилата за безопасност на труда на горските работници; спазване на изисквания на Кодекса на труда за горските работници;
	Районно управление – Карлово към Областна дирекция на МВР - Пловдив	Извършване на оперативно-издирвателна, охранителна, контролна дейност, дейност по разследване и административно-наказателна дейност	средно до високо	контрол на незаконните дейности в горите и разследване на такива; обслужване на спешен тел. 112 в случай на инциденти в горските територии и незаконни дейности;
	Районни служби "Пожарна безопасност и защита на населението" – Карлово	Пожарна безопасност и защита на населението	високо	превенция и борба с горските пожари;
Местно население	Кметове на	Осигуряване на базисни	високо	осигуряване на местното

	Общините Карлово и Сопот, Общински администрации, кметове на населените места	нужди на местното население		население с дърва за огрев; паша в горите; опазване на водоизточниците за населените места; опазване на местата от значение за местните общности; опазване на местната инфраструктура;
	Физически лица жители на населените места попадащи в обхвата на ДГС	Осигуряване на горски ресурси за битови нужди	високо	осигуряване на дърва за огрев; паша; защита на личната собственост; осигуряване на свободен достъп до горските територии за туризъм, рекреация, събиране на недървесни горски продукти за лично ползване; възможности за заетост;
Бизнес	Фирми в сферата на горското стопанство	Осъществяване на горскостопанските дейности на терен в т.ч. – дърводобив, залесяване,	високо	осигуряване на равноправен достъп до дейности възлагани от ДГС и спазване на свободната

		лесокултурни дейности, строителство и поддръжка на горски пътища; дървообработване		конкуренция; осигуряване спазването на безопасността на труда; своевременно разплащане с подизпълнителите;
	Предприемачи в областта на туризма	Ползване на част от горските територии за развитие на туризъм	средно	съобразяване на горскостопанските дейности с туристическите маршрути/ обекти; поддържане на туристическите маршрути в горските територии; осигуряване безопасността на туристите;
	Водоснабдяване и канализация ЕООД – Пловдив, район Карлово	Поддържане на водопреносната и водопроводната мрежа в т.ч. преминаващата през горските територии; управление на санитарноохранителните зони	средно до високо	съобразяване на горскостопанските дейности със санитарноохранителните зони и опазване на източниците на питейна вода;
Други собственици на гори	Община Карлово Община Сопот	Управление на съседни територии	ниско	зачитане на правата на собственост и ползване в т.ч. при ползване/ преминаване на гори стопанисвани от общината;

	Частни горовладелци	Управление на съседни територии	ниско	зачитане на правата на собственост и ползване в т.ч. при ползване/ преминаване на гори собственост на частни лица;
	Национален парк „Централен Балкан“	Управление на съседни територии	ниско	зачитане на правата на собственост и ползване в т.ч. при ползване/ преминаване на гори собственост на частни лица;
Неправителствен сектор	Ловни дружинки и Ловнорибарски дружества	Лов и опазване на дивеча на територията. Извършват таксация на дивеча. Пряко за заинтересовани от стопанисване на горите (прилагани лесовъдски системи и поддържане на подходяща структура на горите; поддържане на естествена хранителна база за дивеча; поддържане на зони за спокойствие на дивеча).	средно	съобразяване на горскостопанските дейности по време, място и начин на провеждане с лова и опазването на дивеча;
	Екологични неправителствени	Извършват граждански контрол по опазване на	средно	опазване на биологичното

	<p>организации – WWF - България Българско дружество за защита на птиците Зелени Балкани Балкани Българска Фондация „Биоразнообразие“</p>	<p>биоразнообразието на територията. Разполагат с информация за биоразнообразието на територията. Активни са в изпълнението на проекти свързани с опазване на биоразнообразието и са потенциален партньор в това отношение.</p>		<p>разнообразие; партньорство при изпълнение на обществено значими проекти;</p>
	<p>Туристически дружества</p>	<p>Ползване на част от горските територии за развитие на туризъм</p>	<p>средно</p>	<p>съобразяване на горскостопанските дейности с туристическите маршрути/ обекти; поддържане на туристическите маршрути в горските територии;</p>

Следва да се има предвид, че списъкът не е изчерпателен и се препоръчва текущото му актуализиране.

2.5 ОБХВАТ НА ДЕЙНОСТИТЕ И СФЕРИ НА СОЦИАЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ

2.5.1 ДОСТЪП ДО ГОРАТА И ГОРСКИТЕ РЕСУРСИ

Съгласно разпоредбите на Закона за горите достъпът до горските територии е свободен, на собствен риск, при спазване указанията на горската администрация и собственика в случая ДГС „Карлово“. С разрешителен режим е достъпът във връзка с провеждането на горскостопански и ловностопански дейности, както и достъпът до горските разсадници. Със заповед на Директора на РДГ – Пловдив може временно (до три месеца) да се ограничи или да забрани достъпа до определена горска територия с цел опазването и защитата на горските територии и дивеча или в интерес на здравето и безопасността на гражданите. Ограничено е движението на товарни превозни средства и пътни превозни средства с животинска тяга освен за изпълнението на горскостопански дейности.

От проведените интервюта със заинтересованите страни в т.ч. местните кметове, не бяха идентифицирани случаи на ограничаване на достъпа до гората извън предвидените по закон случаи от страна на ДГС „Карлово“.

2.5.2 ЗАЧИТАНЕ НА ДРУГИТЕ ФОРМИ НА СОБСТВЕНОСТ И ПОДДКРЕПА ЗА НЕДЪРЖАВНИТЕ ГОРОВОЛАДЕЛЦИ

Процесът на възстановяване на горите и земите от ГФ на територията на ДГС като цяло може да се счита за приключил. В таблицата по-долу е представено разпределението на устроената площ по видове собственост:

Таблица: Разпределение на устроената площ по видове собственост.

Вид собственост	Залесена, ха	Незалесена дървопроизводителна, ха	Недърво-производителна, ха	ОБЩО, ха	%
Държавна	23141.0	199.8	1523.4	24864.2	94.9
Общинска	715.5	1.3	4.2	721.0	2.7
На физически лица	539.8	15.8	10.1	565.7	2.2
На юридически лица	18.9	-	22.8	41.7	0.2
Ревир (съсобственост)	82.8	-	4.5	87.3	0.3
ОБЩО	24498.0	216.9	1565.0	26279.9	100.0

Към началото на 2016 г. няма текущи реституционни съдебни спорове за територии стопанисвани от ДГС. Неофициално, собствениците на частен ревер са предявили претенции за разширяването му, неоснователни според ДГС. Липсата на спорове по собствеността е ключов

момент от гледна точка на сертификацията, тъй като земите, за които се водят такива спорове ще бъдат извън обхвата на сертификата до окончателното изясняване на статута им.

Подкрепата на ДГС за недържавните собственици на гори е главно в посока издаването на различни документи (срещу административна такса за услуги) като таксационни описания, препис извлечения и др.

На този етап липсват съществени проблеми по линията на взаимодействие недържавни собственици – ДГС и не би следвало да се очакват значими противоречия и конфликти и в бъдеще. По подобен начин, безпроблемни по отношение зачитане на собствеността са и взаимоотношенията с Национален парк „Централен Балкан“. От община Карлово отчитат добрата комуникация с ДГС, при необходимост от уточняване на граници на имоти.

Като **потенциално** проблематични могат да бъдат определени случаи, в които без знанието на собствениците се осъществява:

- преминаване на техника на ДГС и негови подизпълнители през недържавни територии;
- използване на недържавни имоти за разполагане на временни складове;
- използване на инфраструктура (пр. общински пътища).

За избягване на конфликтни ситуации, ДГС следва да търси писмено регламентиране на подобно ползване (пр. чрез подписване на споразумения), като се гарантират необходимите компенсации за ползването ако такива бъдат сметнати за необходими от ангажираните страни.

На територията на стопанството не са идентифицирани и случаи на разрушаване/ нарушаване на обществена/ частна инфраструктура в следствие движение на тежкотоварни камиони извършващи превоз на дървесина. Това е проблем често срещан в други стопанства и следва да бъдат взети мерки за избягването му в бъдеще.

2.5.3 ДОБИВ НА ДЪРВЕСИНА. ОСИГУРЯВАНЕ НА НУЖДТЕ НА МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ С ДЪРВА ЗА ОГРЕВ

Предвиденото средно годишно ползване по Горскостопански план (2014 г.) възлиза на 57 320 м³ стояща маса с клони (50 594 м³ с клони) или 46 804 м³ лежаща маса. Реално добитата дървесина по категории за 2015 г. е 40 093 м³ стояща маса с клони или 34 386 м³ лежаща маса в т.ч.: едра строителна дървесина - 5244 м³, средна строителна дървесина - 2010 м³, дребна строителна дървесина - 272 м³, дърва за горене – 26 790 м³ и вършина - 70 м³. Като цяло това е най-видимата и оценяваната част от дейността на ДГС „Карлово“, а поради високата степен на зависимост на

местното население от дърва за огрев, тя и в бъдеще ще бъде ключова за определяне на отношението на местните хора, местните кметове и общинска администрация към ДГС.

Към момента няма индикации за съществуващи проблеми в тази област, като според ДГС и интервюираните кметове, местното население е осигурено с необходимите количества дърва за огрев. Възможностите за осигуряване на такива са две – закупуването им от временен склад или закупуването им по тарифна такса на корен (тук желаещите следва да ги добият самостоятелно но пък цената е значително по-ниска. За 2015 г. по тарифна такса са предоставени 190 м³ и 70 м³ вършина, а продадените дърва по ценоразпис от временен склад на физически лица през 2015 г. са 10 033 м³. Видно е, че предоставените количества за местното население са значително по-малки от общо добитите дърва от ДГС, което индикира, че търсенето е задоволено.

Това и в бъдеще ще остане сфера от дейността на ДГС с висока степен на социално въздействие, като двата основни фактора влияещи върху чувствителността на хората по проблема са количествата и цената. Изключително ниския дял на частните и най-вече общински гори, които не са в състояние да задоволят нуждите, поставят ДГС под допълнителен натиск и очакванията са да изпълнява преди всичко социална и по-малко икономическа функция. На този етап проблеми с наличните количества няма.

Проблем би възникнал и в случай на повишаване на цената на дървата за огрев и дървения материал (напр. в резултат на сертификацията). Не особено доброто социално-икономическо положение на населението в региона не би позволило на местните хора да заплащат по-висока цена. Допълнителна пречка би било битуващото сред тях мнение, че *„тези придобивки им се полагат, защото живеят в и около тази гора“*.

От гледна точка добива на дървесина, едно от насложените впечатления, срещу които ДГС трябва да предприеме мерки е, че се сече *„много“*, целогодишно и в близост до населените места. В Община Карлово дори са постъпвали сигнали от местни хора (напр. в близост до с. Каравелово), но от направените проверки от ДГС с участие на общината, нарушения не са установени. Това идва да подсказва, че от ДГС се очаква една по-активна роля по разясняване на местно ниво относно принципите за стопанисване на гората.

2.5.4 ВЪЗПРОИЗВОДСТВО НА ГОРИТЕ

За възпроизводство на горите на територията на ДГС „Карлово“ се разчита почти изцяло на естественото възобновяване, с което са съобразени и прилаганите лесовъдски системи. Залесяването е сравнително ограничено. Планираното по Горскостопански план залесяване за 10

годишен период е 207.3 ха (или по над 20 ха годишно). За 2015 г. изпълненото залесяване е около 40 ха. На територията на стопанството има и 1 разсадник, който понастояще не се използва по предназначение, а е засят с житни култури.

Предвид на ограничените площи за залесяване, сравнително ограничени са и свързаните лесокултурни дейности – попълване, отглеждане и др.

При анализа на тези сфера на дейност на ДГС не се констатира негативни въздействия, но следва да се има предвид, че залесяването винаги е било приемано като благородна мисия от обществото и като основно задължение за всяко горско стопанство. В този смисъл редуцирането на тази дейност е предпоставка за допълнително наслояване на мнението, че се „сече масово, а не се залесява“.

При всички случаи, ДГС трябва да предприеме целенасочени мерки за разясняване на ползите от естественото възобновяване и да даде гласност на макар и ограничените залесителни кампании.

2.5.5 ДОСТЪП И ПОЛЗВАНЕ НА НЕДЪРВЕСНИ ГОРСКИ РЕСУРСИ

Паша

Територията на стопанството се използва за паша. По последния план за пашата от 2011 г. разрешени за паша са 12 814,9 ха отредени за 7328 бр.едър добитък и 34 682 бр.овце. От тогава, Планове за паша не се изготвят, а само Заповед за забранените за паша територии (напр. новозалесени територии), като списъкът предварително се съгласува с местните кметове. Забранени за паша за около 16 466 ха. На желаещите да извършват паша се издават разрешителни срещу заплащане на такса като за 2015 г. са издадени 71 бр. разрешителни.

По време на интервютата не бяха идентифицирани съществуващи или потенциални негативни социални въздействия в следствие дейността на ДГС по осигуряване на паша.

Събиране на недървесни горски продукти

В планиращите документи на ДГС до 2014 г. не са заложили допустими количества лечебни растения и гъби за ползване. Стопанството не отчита такава дейност, а в таблицата са посочени издадените позволителни за периода 2011-2013 г.

Вид НДГП	количество	2011	2012	2013
Горски плодове	тон	24,10	33,30	0,00
Билки	тон	8,30	10,10	6,93

Гъби	тон	0,00	0,26	0,00
------	-----	------	------	------

Горскостопанският план от 2014 г. предвижда годишен добив на гъби – 15 000 кг, билки – 20 000 кг и горски плодове – 40 000 кг, като тези количества зависят от различни фактори (климатични условия, възможност за реализация и маркетинг).

Нивото на зависимост на местното население от събирането на недървесни горски продукти е сравнително слабо и този поминък не следва да се счита за безалтернативен. Ангажираността в този вид дейност има ясно изразен сезонен характер и варира през годините в зависимост от наличния ресурс.

При проведените интервюта не бяха констатирани и проблеми с ограничаване на достъпа за събиране на недървесни горски продукти за лично ползване, което по закон е свободно.

На територията на двете общини има регистрирани няколко изкупвателни пункта главно за билки и гъби. Всички те работят с партньори от чужбина и основната част от продукцията е за износ, което ограничава възможностите за оставане на добавена стойност на място. Предприемачите считат, че взаимоотношенията с ДГС са на добро ниво каквато е и комуникацията между двете страни.

2.5.6 ЛОВ И ОПАЗВАНЕ НА ДИВЕЧА

Основните видове дивеч на територията на стопанството са: благороден елен, сърна, дива свиня, див заек, катерица, вълк, чакал, лисица, белка, черен пор, язовец, видра, невестулка, гривек, гургулица, гугутка, зеленоглава патица, зимно бърне, ловен фазан, тракийски кеклик, полска яребица и пьдпъдък. Мнението на ловците е, че като цяло дивечовите запаси в района намаляват

На територията на ДГС „Карлово“ е обособен Държавен дивечовъден участък „Каравелово“ с площ 3884.1 ха. Главен вид дивеч в него е дивата свиня, а като съпътстващи - благороден елен, сърна и заек. Ловният участък е отдаден на концесия и в него може да се ловува по линия на организирания и международен ловен туризъм. Обособени са и следните ловностопански райони предоставени за ползване на ловните дружинки: „Каравелово“, „Ведраре“, „Мраченик“, „Анево“, „Дъбене“, „Домлян“, „Калофер I“, „Калофер II“, „Карлово“, „Климент“, „Соколица“, „Сопот“, „В. Левски“, „Войнягово“, „Баня-Пролом“ и ловностопански район на ЛД „Богдан“

Ловът може да се счита за традиционно занимание за района, като на територията са регистрирани общо 1100 ловци. Всички те са пряко заинтересовани от стопанисването на горите в т.ч. прилагани лесовъдски системи и поддържане на подходяща структура на горите,

поддържане на естествена хранителна база за дивеча, поддържане на зони за спокойствие на дивеча и др. Като цяло няма оплаквания от дейността и ръководството на стопанството и местните ловци оценяват взаимодействието си с ДГС в положителна насока. Самото ДГС подпомага ловците участвайки в таксациите и борбата с браконьерството, като последното може да бъде отчетено като проблем за района. Очакванията на ловците и в бъдеще са свързани с подпомагане на дейността по тези направления, както и поддържане на дребно-машабна инфраструктура, заделяне на средства за подхранване и др. макар и възможностите на ДГС в това отношение да стават все по-ограничени предвид и действащата нормативна уредба.

Контролът от страна на горското стопанство по отношение на стопанисването, опазването и ползването на дивеча и рибата е необходимото ниво. Взаимодействието между Държавния орган и стопанисващите дивеча също е добро. Счита се че браконьерството не представлява съществен проблем.

2.5.7 ОПАЗВАНЕ НА ГОРИТЕ

Опазването на горските територии от страна на ДГС се осъществява 2 направления по силата на Закона за горите: предотвратяване и установяване на нарушения. Обект на тази дейност са опазването на териториите от незаконни ползвания и увреждания; спазването на правилата за сеч и другите ползвания от горите; следене за спазването на противопожарните правила и/или предприемане на действия за ограничаване и потушаване на разразили се пожари; следене за появата на болести, вредители и други повреди; опазване на защитените видове животни и растения и следене за спазването на режимите на защитените територии и защитените зони и др. Задължение на служителите на ДГС е при установяване на данни за извършване на престъпления, свързани с дейностите в горите незабавно да сигнализират органите на МВР и РДГ - Пловдив и да съдействат за тяхното разкриване. Освен от служители на стопанството, контролът се осъществява и от РДГ – Пловдив чрез мобилни групи.

В охраната на горите пряко са ангажирани 16 горски стражара. В длъжностните характеристики на 4 старши лесничея, 4 помощник лесничея, 4 лесничея, заместник директор и директора на стопанството също са включени задължения по охрана.

По общо мнение, проблемът с браконьерството на територията не е сериозен и случаите са ограничени. Положително се оценяват и действията на ДГС в тази насока. Необходимо е да се отбележи обаче, че сред части от местното население битува и мнението, че са налице практики на т.нар. „покровителствано от горските“ браконьерство изразяващо се в най-общия случай с

добиване на дървесина над позволените количества за даден обект със знанието на служителите на ДГС. В този смисъл очакванията са за по-стриктен контрол именно относно спазването на правилата за сеч.

Като цяло по оценка на РДГ, стопанствата в района имат известен проблем с компетенцията на персонала от гледна точка съставянето на административните актове. Често те са написани некачествено и е причина да не бъдат уважени от съответните по-горни инстанции. В този смисъл изниква необходимостта от обучения свързани с познаването и прилагането на нормативната уредба, както и за развитието на специфични умения по съставяне на актове.

2.5.8 ПРЕВЕНЦИЯ И БОРБА С ГОРСКИТЕ ПОЖАРИ

Превенцията и борбата с горските пожари е една от социално значимите дейности на ДГС, тъй като за кратко време може да бъде унищожен значителен обществен ресурс, а в някои случаи да бъде засегната сигурността и имуществото на гражданите. Ролята на ДГС в тази насока се оценява изключително позитивно от обществото, макар и често усилията на служителите на горите за потушаването на даден пожар да остават на по-заден план. За периода 2013-2015 г. са регистрирани 14 пожара (2013 – 5 бр., 2014 – 3 бр., 2015 – 6 бр.). Налице е План за опазване на горите от пожари съгласуван от специална комисия назначена от Областната служба Пожарна безопасност и защита на населението. Осъществява се денонощно наблюдение на горските територии и има сформирана група за бързо реагиране.

Като по-съществени проблеми могат да бъдат определени липсата на достатъчна и в добро състояние горско-пътна мрежа особено в силно пресечените горски терени, което често затруднява борбата с пожарите и своевременното им локализиране.

2.5.9 РАЗВИТИЕ НА СПЕЦИФИЧНИ ФОРМИ НА ТУРИЗЪМ, СВЪРЗАНИ С ГОРАТА И ДЕЙНОСТТА НА ДГС

ДГС „Карлово“ не е пряко ангажирано в развиването на туристически дейности. Туристическите обекти и горските територии около тях, част от горски територии, държавна собственост са определени в доклада с горите с висока консервационна стойност на територията на стопанството. Основен проблем пред развитието на туризма в района представлява ниската инициативност и предприемачество на местното население, затруднения достъп и лошото състояние на пътната инфраструктура.

При проведените интервюта с представители на туристическия бранш не бяха идентифицирани силно негативни социални въздействия от дейността на ДГС. При все това, от туристическите дружества се споменават случаи (като цяло на територията на РДГ Пловдив) за сеч в близост до чешми и туристически пътеки, както и за случаи на отсичане на дървета с туристическа маркировка. Местните кметове също споменават за случаи на сеч в близост до изградени екопътеки или пък за използване на туристически маршрути за извоз на дървесина (напр. подстъпите към хижа „7-те партизани“). Макар и ограничени, тези случаи показват необходимостта ДГС от една страна да предприеме по активни мерки за популяризиране на докладите за ГВКС и да потърси информация от туристическите дружества за допълнителни предложения за обекти/ територии, които да бъдат включени като такива с висока консервационна стойност, а от друга за необходимостта от своевременно изпълнение на мерките предвидени в доклада за ГВКС. От ДГС се очаква и по-адекватно поддържане на горскопътната мрежа осигуряваща достъп до туристически обекти и инфраструктура.

2.5.10 ПОДДЪРЖАНЕ НА РАЗНООБРАЗИЕТО НА ЕКОСИСТЕМИТЕ И ОПАЗВАНЕ НА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ В ТЯХ

Територията на ДГС "Карлово" е сравнително богата на биологично разнообразие. На територията на стопанството са обявени 4 защитени територии по Закона за защитените територии – защитени местности „Средната поляна“, „Чивира“, „Средногорец“, природна забележителност „Сучурум“ и 5 защитени зони (3 зони за опазване на местообитанията и 2 зони за опазване на местообитанията на птиците) по Закона за биологичното разнообразие. Данни за защитените територии/ зони и биологичното разнообразие в стопанството могат да бъдат открити в проучването „Горите с висока консервационна стойност на територията на ДГС „Карлово“.

При проведените интервюта със заинтересованите страни не бяха изтъкнати значими негативни социални ефекти в следствие дейността на ДГС върху биологичното разнообразие. От РИОСВ – Пловдив бяха повдигнати следните въпроси (важат са всички стопанства в района):

- ДГС не изпълняват с необходимата сериозност задълженията си по ЗБР и Закона за лечебните растения във връзка със съставянето на актове за нарушения.
- Само формално и половинчато се спазва Чл. 50 и свързан с него Параграф 3 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗЛР. Разделите „Лечебни растения“ в горкостопанските планове са много кратки и неизчерпателни и като цяло липсва

изискващата се „приблизителна оценка на ресурсите и на възможностите за ползване въз основа на теренни изследвания“. Липсва добра воля и достатъчно инициативност от страна на стопанствата да се поправят тези пропуски в горскостопанските планове и да се изисква задължително от лесоустроителите да са по-прецизни в работата си в това отношение и лечебните растения да бъдат наистина опазвани (каквато е волята на закона).

- Горскостопанските планове и най-вече предвидените видове сечи за конкретни отдели се променят твърде често и това създава изключително административно натоварване за РИОСВ при екологичната оценка на тези промени. Най-честа причина за исканите промени са непрецизното разписване на плановете.
- Горските и ловните стопанства не съдействат в достатъчна степен на РИОСВ за транспортиране и първа помощ при намиране на ранено или безпомощно животно, което в списъците на ЗБР.

Според неправителствени организации, известен проблем за ДГС (общ за всички стопанства в района) е, че горските служители като цяло не са наясно какви защитени видове се срещат на тяхна територия и не са напълно компетентни по тяхното разпознаване на терен, респ. мерките които следва да бъдат предприети за тяхното опазване. Все пак ДГС „Карлово“ се сочи като едно от малкото изключения, при които служители са регистрирали гнезда хищни птици и са докладвали за тях.

2.5.11 ОПАЗВАНЕ НА ВОДИТЕ

Водоохранните функции на горите са добре известни сред обществото и ясно се осъзнава, че от адекватното управление/ ползване на горските територии в голяма степен зависи количеството и качеството както на водите за битови нужди така и на тези за напояване. За територията на ДГС „Карлово“ не бяха констатирани проблеми с водоснабдяването произтичащи от една или друга горскостопанска дейности (напр. сеч във вододайна зона). Съществени проблеми не се очакват и в бъдеще, тъй като основната част от водните ресурси за битови нужди идват от Стара планина, а дейността на ДГС е съсредоточена в Средна гора. При все това някои местни кметове отбелязват, че с годините впечатлението е водните ресурси в района да намаляват.

Според местното ВиК дружества ДГС е напълно наясно със ситуирането на санитароохранителните зони в горските територии, държавна собственост и режимите в тях, последните се спазват, и е налице добра комуникация между двете организации.

От Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ също бе изтъкнато, че сътрудничеството с ДГС по въпросите свързани с управлението на водите е на добро ниво, но би било добре изпращаната информация да бъде в ГИС среда, а не на хартия както до сега.

2.5.12 ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОМИНЪК

Макар и не структуроопределящ отрасъл за общините Карлово и Сопот, горският сектор създава възможности за заетост и е източник на доходи за не малка част от населението. Налице са различни социални измерения на въпросите свързани със заетостта осигурявана директно от ДГС от една страна и от фирмите подизпълнители от друга, поради което тези измерения за разгледани диференцирано.

ДГС “Карлово” като работодател

Към началото на 2016 г. ДГС “Карлово” осигурява директна заетост на 60 човека в т.ч. на ръководни длъжности, лесничей, горски стражари, помощен персонал и др. Импиджът на стопанството като работодател е изцяло позитивен обусловено до голяма степен от осигуряването на заплати над средните за района, редовното заплащане, изплащането на социални и здравни осигуровки при това върху цялата заплата, гарантирани привилегии като отпуск и болнични, осигуряването на работно облекло, дърва за горене, дървен материал и др.

Задълженията и отговорностите на служителите са регламентирани в подробно разписани Длъжностни характеристики, осигурени са начални и допълнителни обучения по отношение изпълнението на конкретните им задължения свързани с правилно провеждане на дейностите, съгласно ЗГ и Горскостопанския план. Горските стражари преминават допълнителен курс за правоспособност за носене на оръжие. Освен началния, се извършва и периодичен инструктаж по безопасност на труда.

Води се строга отчетна документация за всички случаи на трудови злополуки и смърт, с регламентирани компенсации за всеки от тях. През последните години в ДГС “Карлово” няма случай на сериозни трудови злополуки. Има сключен договор със служба по трудова медицина с оглед осигуряване на необходимите условия за здраве и безопасност на труд и е налице изготвена Оценка на риска за различните позиции.

При проведените интервюта не бе докладвано за случаи на дискриминация (полова, религиозна) и сексуален тормоз.

Горски работници наети от фирмите изпълнители

Основен проблем пред фирмите ангажирани в горскостопанските дейности и най-вече дърводобива е липсата на работна ръка. Често това води до неизпълнение на сключените договори и санкции за фирмите и по всеобщо мнение в съвсем близко бъдеще може да се стигне до компрометиране изпълнението на планираните горскостопански дейности и дори “цялостен колапс на системата”. Очакванията на фирмите за разрешаване проблема е насочен преди всичко към вземането на необходимите мерки на държавно ниво и по-малко към самото ДГС. Причините за липсата на работна ръка могат да се търсят в различни направления, но при всички случаи сегашната ситуация е резултат от комбинираното им действие:

- работата като цяло е тежка и все по-малко са онези, които са готови да жертват личния си комфорт;
- работата е недобре платена, резултат от ниските разценки, хората търсят „бързи пари“;
- външни причини като липсата на горски пътища, остарялото оборудване, лоши метеорологични условия често водят до ниска производителност респ. заплащане;
- обектите за работа стават все по-трудни и отдалечени;
- намаляване на населението в трудоспособна възраст в района.

Липсата на работна ръка създава и особени конкурентни взаимоотношения между самите фирми. Често те са принудени да постъпват нелоялно една спрямо друга “изкушавайки” ограничения контингент от работници с по-добри ставки или по-лесни обекти, което води до мигрирането на едни и същи работници от една фирма в друга, често без да са изпълнили задълженията си към предходната фирма.

Друг съществен проблем е квалификацията на работната ръка. Работи се с почти неграмотен контингент, което според собствениците на фирмите създава потенциал за неграмотно ползване на гората. Настоящата система за отдаване на обектите не дава дългосрочна сигурност за фирмите изпълнители и те не са склонни да инвестират в своето развитие и най-малко в подобряване на квалификацията на работниците.

Голяма част от наетите работят без договори респ. изплащане на социалните осигуровки, трябва сами да осигуряват оръдията на труда като бензиномотorni триони, гориво за тях, животинска сила за извоз и др. Причината е не само в самите фирми, но и в самите работници, като са налице и абсурдни ситуации, при които работници (главно от ромски произход) отказват сключването на трудови договори, тъй като това автоматически ще ги лиши от социалните плащания за безработица.

Изключителен е и проблема с осигуряването на безопасността на труда. Голяма част от фирмите не са склонни да инвестират в лични предпазни средства, а тези които предоставят такива срещат трудности с това да накарат работниците да ги използват. В положителен аспект се отбелязват зачестилите проверки на Инспекцията по труда, като на някои от предприемачите вече са били наложени актове за неспазване на трудовото законодателство.

Като проблемна област може да бъде изтъкната и липсата на провеждане на инструктаж по безопасност на труда на персонала на наетите за провеждане на различни дейности от страна на самото ДГС в т.ч. начален и периодичен инструктаж. Тази дейност, към този момент е изцяло оставена на ръководствата на частните фирми и често се подценява, но изискванията на сертификацията налагат и ДГС да провежда инструктажи и стриктно да ги документира.

С известна тревога сред някои се приема стартирания процес по провеждане управлението на горите в съответствие с принципите и критериите на FSC, тъй като това според фирмите ще доведе до допълнителни изисквания към тях и необходимост от инвестиции, които те на този етап няма как да направят (напр. в лични предпазни средства) и това допълнително ще усложни проблема с работната ръка.

По някои други въпроси от имащи отношение към изискванията за сертификацията не бяха констатирани проблеми в т.ч. случаи на нощуване на хора в гората без да са осигурени необходимите битови условия, използването на детски труд и др.

2.5.13 ВЪЗЛАГАНЕ НА ДЕЙНОСТИ В ГОРИТЕ. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДЪРВОДОБИВНИТЕ ФИРМИ.

Възлагането на дейностите в горските територии в т.ч. лесокултурни дейности (в т.ч. залесяване) и дърводобив става по силата на специална Наредба, която най-общо следва принципите на свободната конкуренция. По силата на Закона за горите, ДГС може да предостави до една трета от годишното си ползване на дървесина за добив или за преработване на местни фирми, което се оценява положително от последните, макар и някои от тях да считат, че местните търговци не получават пълния процент.

Дърводобивните фирми, като цяло гледат позитивно на работата на стопанството, имат добра комуникация с ръководството и служителите му и основната част от негодуванията им са свързани с изисквания произтичащи от националната нормативна уредба, която ДГС трябва да прилага. Болшинството от фирмите са малки и поставени в условията на свободна конкуренция се чувстват уязвими. Не са рядкост случаи на нелоялна конкуренция на местно ниво, но

външните фирми са онези, които притесняват местните предприемачи. По всеобщо мнение в сектора се работи „ден за ден“, като системата на възлагане не им дава необходимата сигурност в по-далечен хоризонт. Това силно ограничава възможностите за инвестиции в нова техника, технологии и квалификация на работната ръка. Работи се с морално остаряла техника и неграмотен контингент, което предопределя ниската производителност на труда, а често и ниското качество на изпълнение на дейностите. В този смисъл очакванията са държавата да подпомогне сектора със субсидии, с които да бъде подобрена най-вече материалната база. Допълнителен утежняващ фактор са ниските разценки за добив определени на държавно ниво.

Основен проблем за фирмите е липсата или лошото състояние на съществуващата горскопътна мрежа. ДГС организира отделни процедури по Закона за обществените поръчки за поддръжка на съществуващата мрежа, но като цяло средствата са недостатъчни. Така на практика често се случва подизпълнителите по дърводобива сами да ремонтират даден път с оглед осигуряване на достъп до обектите за дърводобив без това да е включено в договорите им (там е включено само изграждането на технологичните пътища). На ниво ЮЦДП тече процес по избор на специализирана фирма за строеж на нови пътища, но според местните дърводобивни предприемачи системата ще бъде неадекватна и няма да позволи оперативно разрешаване на възникващи проблеми. Обектите като цяло стават все по-трудни за работа и фирмите често са в невъзможност да изпълнят заложеното по договор, за което заплащат съответните неустойки. Разбира се, среща се и обратният случай, при който фирми сключват договори за изпълнение с пълното съзнание, че няма да изпълнят целия обект, съвсем умишлено изработват „лесната“ част от него, изоставят „трудната“ и въпреки наложената неустойка са доволни от спечеленото. В този случай проблема с неизпълнение на планираните дейности рефлектира върху ДГС.

Фирмите изразяват недоволство и по отношение на често променящата се нормативна уредба и то в техен ущърб и без необходимото съгласуване. Така например се оценяват въведените нови изисквания за наличие на GPS система в транспортните средства, позволяваща тяхното следене в реално време, като мярка за ограничаване на незаконния дърводобив. Недоволството е свързано преди всичко с необходимостта от допълнителни инвестиции и увеличаване на произтичащата административна тежест. По подобен начин, с изменението на поднормативната уредба към ЗГ е увеличена плътността (на 60 %) на дървата в 1 м³, а реално тя според фирмите е значително по-малка във фигурите обявявани на търг. Това на практика според предприемачите означава индиректно увеличаване на цената на дървата.

Предвид на трудностите с фирмите, ДГС съвсем скоро може да се окаже в състояние да не може да изпълнява Горскостопанския си план в частта свързана с ползването.

Противоречиви са мненията относно двете собствени бригади, с които ДГС изпълнява част от обектите за дърводобив. Една част от местните предприемачи не гледат с лошо око на тях, но друга част ги считат за явна конкуренция и са готови да представят доказателства, че тази конкуренция е нелоялна (в смисъл, че собствените бригади получават по-лесните обекти за добив).

Сред местните фирми битува и мнението, че бидейки ангажирани в добива на дърва, те изпълняват и социална функция, за което те не се възмездявани.

Някои от другите проблеми повдигнати от местния бизнес включват;

- фирмите като цяло нямат права, а само задължения по договорите, които се подписват;
- липсва система, чрез която фирмите могат да отправят възражения (да се оплачат от неправди);
- не винаги е налице достатъчно коректно изготвяне на технологичните планове;
- нормите и разценките за лесокултурните дейности са остарели; ползват се но без да се обяснява защо.

По време на дискусиите бе поставен въпроса за сертификацията на горите по системата на FSC. Като цяло предприемачите все още не разбират ползите, а само негативите от процеса. Опасенията са свързани преди всичко с допълнително завишаване на изискванията към тях и необходимост от допълнителни инвестиции (напр. за лични предпазни средства), което ще ги постави в още по-трудно положение. От друга страна, повечето от фирмите не разполагат със средства самите те да се сертифицират и дори имат опасения, че могат да отпаднат от пазара. В този смисъл, ДГС следва да предприеме по-целенасочени стъпки към разясняване на изискванията за сертифициране и дискутиране на потенциалните проблеми.

2.6 ПРИНОС НА ДГС КЪМ МЕСТНОТО СОЦИАЛНО И ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Участието в местни инициативи и осигуряването на подкрепа за местната общност под различни форми е важен инструмент за поддържане на комуникацията и повишаване на доверието между ДГС и местната общност. В миналото като част от корпоративната социална отговорност на

стопанството за тази подкрепа са се отделяли значително повече средства и време, но за съжаление с годините активността в тази насока намалява. Съществен проблем произтича от изискването на законодателството, изразходването на средства от страна на стопанството, да става чрез открити процедури и така, дори да има желание у ръководството, възможността за финансиране на подобни инициативи е лимитирана.

В този смисъл ДГС вижда своят принос към местното развитие в следните направления: предоставяне на дърва за битови нужди (за закупуване по ценоразпис), информиране на обществеността за извършваните дейности, предоставяне на консултации на граждани и други държавни институции по лесовъдски въпроси. Доказателства за ролята на ДГС в тази насока са предоставените през 2015 г. 20 м³ дърва за огрев за местната пожарна, изразената готовност за предоставяне на дърва за детски градини (в последствие се оказва, че градините се отопляват с нафта), предоставянето на фиданки за залесяване на Община Карлово.

2.7 КОМУНИКАЦИЯ МЕЖДУ ДГС И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ. ДОСТЪП ДО ИНФОРМАЦИЯ.

По всеобщо мнение комуникацията между заинтересованите страни и ДГС е на добро ниво. Особено положителни в своите оценки в това отношение са представителите на институциите и общинските администрации. В РДГ, като контролна институция, не са постъпвали оплаквания от местните хора заради отношението на служителите на стопанството. Местните кметове от своя страна биха били по-доволни ако получават своевременно информация за дейности извършвани в тяхното землище (пр. да бъдат уведомявани за обектите за дърводобив).

При все това, част от интервюираните считат, че горските стопанства като цяло, в т.ч. ДГС „Карлово“, не са достатъчно активни и не търсят взаимодействие и комуникация със заинтересованите освен по темите установени от закона. Така например важни въпроси като опасност и превенция на пожари, опазване на дивеча и биоразнообразието, поведение в горите и други остават недобре застъпени в стратегията на ДГС. Липсва цялостна информационна и медийна политика в тази насока. Допълнителни усилия могат да бъдат отделени и във връзките с НПО сектора, сътрудничеството с който може да повиши имиджа на стопанството, а да доведе и до изпълнение на полезни съвместни проекти.

Не са констатирани и съществени проблеми с достъпа до информация. Горскостопанският план, като основен документ за стопанството е публичен и няма случаи на отказ от страна на ДГС по постъпили искания по Закона за обществен достъп до информация.

2.8 МЕХАНИЗМИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ЕФЕКТИ

За преодоляване на идентифицираните и потенциалните негативни социални въздействия от дейността на ДГС се предвижда прилагането на следните механизми:

Механизъм за провеждане на текущи консултации със засегнатите/ заинтересованите страни

Провеждането на редовни консултации със засегнатите/ заинтересованите страни е от ключово значение за преодоляване на негативните социални въздействия от дейността на ДГС „Карлово“. В таблицата по-долу са представени начините и сроковете за въвличане на идентифицираните заинтересованите в зависимост от конкретната дейност, за която е определено наличието или потенциалното възникване на негативни социални въздействия в следствие изпълнението ѝ.

Заинтересована/ засегнатата страна	Дейност на ДГС със социално въздействие	Начини и средства за въвличане на заинтересованите страни и намаляване на негативните социални въздействия	Периодичност/ срокове
Служители на ДГС	Изпълнение на планираните мероприятия	Подобряване на уменията на служителите за изпълнение на горскостопанския план и годишните оперативни планове	Ежегодно
	Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд за персонала на ДГС	Провеждане на начален, периодичен и текущ инструктаж.	Начален инструктаж – при всеки случай на новопостъпил служител Периодичен инструктаж – на всеки 3 месеца Текущ инструктаж – преди започване на рискови дейности
		Предоставяне на лични предпазни средства и специално работно облекло осигуряване използването им	Ежегоден преглед на наличните лични предпазни средства и специално работно облекло за всеки

			работник Ежедневен контрол за използване
		Изготвяне/ актуализация на оценка на риска за всички работни позиции	Съгласно изискванията на трудовото законодателство (НАРЕДБА № 5 от 11.05.1999 г. за реда, начина и периодичността на извършване на оценка на риска)
Кметове на общините/ населените места местно население	Предоставяни услуги	Изпращане на информация за услугите, които се предлагат на местното население (извадки от Горскостопанския план; маркиране на дървета за сеч; продажба на дървесина; издаване на разрешителни; туристически услуги и др.)	Ежегодно
	Дърводобив	Предоставяне на информацията за местностите и подотделите, в които е планирано ползване през годината и поставянето и на публично място	Ежегодно след окомплектоване на лесосечния фонд и преди започване на теренната работа
	Осигуряване на дърва за огрев	Комуникация с местните кметове за необходимите количества Предоставяне на информация за възможностите за ползване на дърва за огрев от местното население по населени места Разясняване на правилата за ползване	Ежегодно преди началото на отоплителния сезон

	Паша	Съгласуване на забранените за паша места с общините и кметовете на населените места	Ежегодно
	Използване на химикали и биологични агенти	Изпращане на информация	2 седмици преди използване
	Управление на Гори с висока консервационна стойност	Предоставяне на възможност за принос по идентифицирането на нови ГВКС и формулиране на мерки за опазването им чрез обявление на уеб страницата/ изпращане на писма	Текущо
	Достъп до горските ресурси	Уведомяване в случай на въвеждане на ограничения или забрани за достъп до определена горска територия от страна на РДГ	2 седмици преди въвеждане на ограничението/ забраната
	Използване на общинска инфраструктура (в т.ч. от подизпълнителите)	Писмено регламентиране на предвиденото използване (напр. чрез подписване на споразумения), като се гарантират необходимите компенсации в случай на нанесени щети	Ежегодно
	Наемане на служители/ работници	Уведомяване на местните бюра по труда за свободните работни места и изискванията за образование и квалификация Уведомяване на местните кметове	1 месец преди наемане на нужния персонал
	Дискутиране на възможности за принос на ДГС към местното социално и икономическо развитие	Провеждане на срещи с местните кметове и местни лидери (желателно е участието на представители на ЮЦДП)	Ежегодно

<p>Собственици на съседни имоти</p>	<p>Използване на съседни имоти (пр. за разполагане на временни складове); преминаване през съседни имоти</p>	<p>Писмено регламентиране на предвиденото използване (напр. чрез подписване на споразумения), като се гарантират необходимите компенсации в случай на нанесени щети</p>	<p>2 седмици преди осъществяване на планираната горскостопанска дейност</p>
	<p>Използване на химикали и биологични агенти</p>	<p>Изпращане на информация</p>	<p>2 седмици преди използване</p>
<p>Подизпълнители на горскостопанските дейности</p>	<p>Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд за работниците при всички видове теренни дейности</p>	<p>Изискване от фирмите на:</p> <p>валидна оценка на риска на работните позиции;</p> <p>доказателства за налични лични предпазни средства и специално работно облекло, съответстващо на изискванията за защитно облекло за съответните работни позиции и на броя на работниците, които ще работят по съответния договор</p> <p>Копия от трудови договори на работниците</p>	<p>Като част от всяка тържна процедура</p>
		<p>Провеждане на начален и текущ инструктаж.</p> <p>Изискване на доказателства за проведен начален/текущ инструктаж от страна на фирмата подизпълнител</p>	<p>Начален инструктаж – преди началото на всяка дейност в конкретен обект</p> <p>Текущ инструктаж – веднъж месечно</p> <p>Доказателства за проведен инструктаж от страна на фирмата – поне веднъж в рамките на изпълнение на</p>

			договора и/или ежегодно (за дългосрочните договори)
	Възлагане на дейностите	Провеждане на среща с представители на местните фирми за представяне на годишния план на ДГС и обектите за дърводобив	Ежегодно
		Провеждане на среща с представители на подизпълнителите фирмата, определена за развитие/ поддръжка на горскопътната мрежа за търсене на решения по въпроса с осигуряване на достъп до обектите за дърводобив	Ежегодно
		Своевременно разплащане с подизпълнителите/ освобождаване на внесените гаранции	Съгласно условията на подписаните договори
		Организиране на срещи за разясняване на промени в нормативната уредба	В случай на промени в нормативната уредба
		Инициране на дискусии на ниво ЮЦДП за повишава на разценките за горскостопанските дейности	Ежегодно
	Използване на химикали и биологични агенти	Изпращане на информация	2 седмици преди използване
Ловни дружинки и Ловнорибарски дружества	Дърводобив	Съгласуване на горскостопанските дейности по време, място и начин на провеждане с лова и опазването на дивеча	Преди началото на ловния сезон общо за обектите Ежеседмично преди ловните излети за всеки конкретен обект
	Използване на химикали и биологични агенти	Изпращане на информация	2 седмици преди използване

	Управление на Гори с висока консервационна стойност	Предоставяне на възможност за принос по идентифицирането на нови ГВКС и формулиране на мерки за опазването им чрез обявление на уеб страницата/ изпращане на писма	Текущо
Туристически дружества, предприемачи в сферата на туризма	Управление на Гори с висока консервационна стойност	Предоставяне на възможност за принос по идентифицирането на нови ГВКС и формулиране на мерки за опазването им чрез обявление на уеб страницата/ изпращане на писма	Текущо
	Дърводобив в близост до туристически обекти	Прилагане на изискванията за стопанисване на ГВКС 6	Текущо
ВиК	Дърводобив	Съгласуване на предвидени обекти за дърводобив попадащи в санитарноохранителните зони, в близост до източници на питейна вода и/или в близост до водопреосна инфраструктура	Ежегодно
Екологични неправителствени организации	Управление на Гори с висока консервационна стойност	Предоставяне на възможност за принос по идентифицирането на нови ГВКС и формулиране на мерки за опазването им чрез обявление на уеб страницата/ изпращане на писма	Текущо
	Опазване на биологичното разнообразие	Ангажиране на НПО в подобряване уменията на персонала на ДГС за разпознаване и опазване за защитени видове	Ежегодно
		Търсене на партньорства за изпълнение на проекти	Текущо

Заб.: В таблицата са включени взаимодействията на ДГС с различните държавни институции, тъй като те са строго регламентирани в различните закони и социалното въздействие резултат от тези взаимодействия е по-скоро

индиректно. Не са включени задълженията на ДГС произтичащи от законодателството. Посочените срокове за минимално допустимите.

Механизъм за разрешаване на спорове

Спор е всеки израз на неудовлетворение от страна на човек или организация, представен като оплакване към горското стопанство по отношение на дейността му и/или съблюдаването на правилата на FSC, и по което се очаква отговор. ДГС следва да разработи и въведе съвкупност от стъпки (процедура) за получаване, регистриране, обработка, проучване и отговор на оплаквания и сигнали, както и за осигуряване на справедливи компенсации в случаите на щети върху собственост и/или човек по отношение на:

- собствеността на горите и земите, правото на ползване или предоставянето на концесии;
- нанесени щети върху собственост на горските работници, случаите на професионални заболявания и трудови злополуки при работа за горското стопанство;
- въздействието на горскостопанските дейности върху местните общности или околната среда.

Процедурата за разрешаване на спорове се разработва с участието на заинтересованите страни като процесът се документира.

Осигуряване на публичност на ключови документи

Във връзка със горската сертификация, ДГС следва да предприеме стъпки по осигуряването на публичност чрез своята уеб страница на:

- процедурите за разрешаване на спорове със засегнати и заинтересовани страни, за подаване на оплаквания и сигнали;
- ангажиментите за недопускане на корупция в т.ч. задължението да не се предлагат или приемат каквито и да било парични или друг тип подкупи;
- писмените документи, отразяващи дългосрочната ангажираност на горското стопанство към принципите и критериите на FSC и свързаните политики и стандарти;
- начините, по които местните общности могат да участват в процеса по планиране на горскостопанските дейности и обекти;
- изготвената Оценка за социалното въздействие от дейността;

- изготвеният Доклад за горите с висока консервационна стойност (с изключение на конфиденциална информация);
- резюме на целите на управление;
- резюме от горскостопанския план (в т.ч. обзорна/тематични карта на горското стопанство) – предоставя се за бесплатно за ползване с изключение на конфиденциалната информация;
- резюме на резултатите от провеждания мониторинг (с изключение на конфиденциалната информация).

Подобряване на информираността на заинтересованите страни относно горската сертификация

По време на срещите стана ясно, че информираността на всички заинтересовани страни във връзка с предстоящата сертификация на горите е изключително ниска и има множество конкретни въпроси, свързани с нея особено от страна на дърводобивните фирми.

Това налага своевременно да стартира информационна кампания в региона, чиято основна цел на следва да бъде разясняване на процеса на сертификация – цели и задачи, процедури, продължителност и др. както и на конкретните изисквания на FSC имащи отношение към съответната заинтересована страна. Основен акцент в кампанията трябва да се постави на конкретни, лесно разбираеми и оценими ползи за местното население и всички заинтересовани страни.

3 АКТУАЛИЗАЦИЯ НА СОЦИАЛНАТА ОЦЕНКА

3.1 АКТУАЛИЗИРАНЕ НА СПИСЪКА НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ/ ЗАСЕГНАТИТЕ СТРАНИ

Списъкът на заинтересованите/ засегнатите страни от дейността на ДГС страни се актуализира **текущо**. При идентифициране на нови заинтересовани се определят сферите на социално въздействие, негативните ефекти от конкретни дейности на стопанството и се предписват мерки за неутрализирането/ смекчаването им.

3.2 АКТУАЛИЗАЦИЯ НА СОЦИАЛНАТА ОЦЕНКА

Оценката за социалното въздействие от дейността на ДГС „Карлово“ се актуализира **на всеки 5 години**, както и в случаи на съществена промяна в социално-икономическата обстановка в страната/ района.